

MEVLÂNÂ
ARAŐTIRMALARI

-1-

Editör

Prof. Dr. Adnan KARAIŐMAİLOĐLU

Mevlânâ Araştırmaları - 1

Editör

Prof. Dr. Adnan Karaismailođlu

Mevlânâ Araştırmaları Derneđi Bilim Kurulu

*Dr. Nazif Öztürk, Dođ.Dr. Hicabi Kurlangıç
Dođ. Dr. Derya Örs, Prof. Dr. Adnan Karaismailođlu*

Redaktörler

*Dr. Ebubekir Şahin, Sait Okumuş
Dr. Fahrettin Coşguner*

*Akçađ Yayınları | 847
Araştırma-İnceleme | 56*

ISBN 978-975-338-836-8

©Bu kitabın bütün hakları Akçađ A.Ş.'ine aittir.

*Kitabın içeriđi ile ilgili
tüm hukukî sorumluluk yazarına aittir.*

*Kapak | Emin Bebek
Sayfa Düzeni | Akçađ Dizgi Ünitesi
Baskı | Erek Matbaası 342 31 01
Büyük Sanayi 1. Cad. No. 1711 İskitler - Ankara
1. Baskı | Ankara 2007*

*Akçađ Basım Yayım Pazarlama A.Ş.
Tuna Cad. No. 8/1 Kızılay-Ankara
Tel: (312) 432 17 98 - 433 86 51
Faks: 432 28 52*

*www.akcag.com.tr
akcag@akcag.com.tr*

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
DİL ve TARİH-COĞRAFYA FAKÜLTESİ KÜTÜPHANESİ
YAZMA ESERLER BÖLÜMÜNDE BULUNAN
MEVLÂNÂ ve MEVLEVİLİKLE
İLGİLİ ESERLER

*Hasan Almaz**

Gerek fikir gerekse sanat çevrelerinde büyük bir ilgi konusu olan Mevlânâ'nın eserleri, ülkemizin çoğu kütüphanesinde yaygın bir şekilde yer almaktadır. Bu da söz konusu eserlerin çok okunduğunun bir işareti olarak değerlendirilebilir. Bunun dışında Mevlânâ'nın ölümünden sonraki yıllarda eserleri özellikle de Mesnevî-i Manevî'si çokça şerh edilmiş, seçkiler ve tercüme yapılmış ve insanların istifadesine sunulmuştur. Bu tür çalışmalar günümüzde de devam etmekte özellikle batıda Mevlânâ'nın Mesnevî'si büyük yankı bulmuştur. Mevlânâ'nın başta Mesnevî olmak üzere tüm eserleri, dünyanın birçok yerinde basılmış hala da basılmaktadır. Basılan bu eserlerin en doğru ve en az hata ile okuyucuya sunulabilmesi, kütüphanelerde yer alan yazma eserlerin gün yüzüne çıkarılıp bilimsel bir gözle incelenmesine bağlıdır. Mevlânâ ve Mevlevîlikle ilgili o kadar çok eser yazılmıştır ki bunlar hala tamamıyla gün yüzüne çıkabilmiş değildir. Ancak bu konuda bazı çalışmaların yapıldığı da bir gerçektir. Bu konuda en önemli çalışma hiç şüphesiz Prof. Ritter tarafından yapılmıştır¹. Söz konusu makalede Konya Mevlevî Dergâhı Kütüphanesi esas alınmış, Mevlânâ'ya ait eserler açısından çok zengin olan bugünkü Konya Mevlânâ Müzesi Kütüphanesi'nde yer alan eserler de taranmıştır. Abulbaki Gölpınarlı'nın da bu konuda değerli çalışmaları vardır. Gölpınarlı, Konya Mevlânâ Müzesinde bulunan eserlerin kataloğunu hazırlamıştır.

* Dr., Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü.
¹ Prof. Ritter, *Philologica XI: Maulana Galaladdin Rumi und sein Kreis Der Islam*, XXVI, cüz 2, 1940, s. 116-158; cüz 3, 1942, s. 221-249.

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi'nde bulunan yaklaşık on beş bine yakın yazma nüshanın içinde Mevlânâ'nın eserleri ve onunla ilgili başka eserlerin bir tespitinin yapılmamış olması bizi bu çalışmaya sevk etti. 1999-2005 yılları arasında Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi'nde "Yazma Eserleri Kataloglama Projesi"nde künye fişi hazırlayıcısı olarak görev aldığım süre içinde bu eserlerin tespitine çalıştım.

Adı geçen kütüphanedeki yazma eserler, çeşitli yollarla kütüphaneye kazandırılmış koleksiyonlardan oluşmaktadır. Bu koleksiyonlar şunlardır:

1. Mustafa Con
2. İsmail Saib Sencer I-II
3. Muzaffer Ozak I-II
4. Müteferrik
5. Üniversite

Bu çalışmada amaç, adı geçen kütüphanede yer alan Mevlânâ'ya ait ve Mevlevîlikle ilgili eserlerin bir tasnifi olduğundan kütüphane hakkında herhangi bir bilgi verilmemiştir.

Çalışmamızda tespit edilen eserlerin kolay bir şekilde bulunabilmesi için koleksiyon adı-numarası, eser ve müellif adı şeklinde bir sıralama takip edilmiştir. Eser ve müellif dışında varsa istinsah tarihi, yeri ve müstensih isimleri de belirtilmiştir. Nüshaların cilt, yazı ve içerikleri özet olarak verilmiştir. Başlangıçta eserlerin baş ve sonundan birer satır verilmesi düşünüldüyse de hem makalenin uzayacağı hem de amacımızın biraz ötesinde olacağı düşüncesiyle çalışmadan çıkarıldı. Kütüphanede yer alan tüm eserlerin kataloglama projesi henüz tamamlanamadığından Mevlânâ ile ilgili bazı yazma nüshaların gözden kaçmış olması mümkündür. Ancak bunların sayısı fazla olmamalıdır.

Belirtmek gerekir ki çalışmamız, tanıtımı yapılan eserler ve yazarlar hakkında tam ve mükemmel bir araştırma şeklinde değerlendirilmemelidir. Bunun tam olarak yapılabilmesi için elverişli bir mekan ve zamanın olması gerekir. Ayrıca bu kütüphanede mevcut eserlerin künye fişleri hazırlanmış kataloglama aşamasındadır. Burada amaç, Mevlânâ ve Mevlevîlikle ilgili eserlerin bir tasnifini yapmak, içeriğini ve önemini değerli okuyucuya aktarmaktan ibarettir. Asıl önemli olan bundan sonra söz konusu eserler üzerinde yapılacak olan detaylı incelemelerdir.

Tespit edilen eserler üç başlık altında toplanmış olup ilk önce Mevlânâ'nın kendi eserleri, sonra onun eserleri üzerine yapılmış şerhler, daha son-

ra da Mevlânâ ve Mevlevilik ile ilgili diğ er eserler sıralanmıştır. Çalışmadaki eser ve müellif adlarındaki farklılık, daha önce hazırlanan künye fişlerindeki farklılıktan kaynaklanmaktadır.

A) Mevlânâ'ya ait eserler

1) Mesnevî

İsmail Saib I 1461 Mesnevî-i Ma'nevî

Sırtı meşin, deffeler kağıt kaplı, miklepli mukavva cilt. Cilt ve yazı boyutu 222x147 mm, 183x120 mm ölçüsünde, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, yazı türü nesih, 103 yaprak, 21 satır, çift sütun, Mesnevî'nin I. cildir.

İsmail Saib I 2617 Mesnevî-i Ma'nevî

Kahverengi meşin kaplı, şemseli ve zencirekli, miklepli mukavva cilt. Cilt ve yazı boyutu 200x135 mm, 156x97 mm ölçüsünde, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı. 25 satır, dört sütun, 2b'de yıldız müzeh-hep serlevha, 2b-3a sayfaları yıldız cetvelli, diğ er sayfalar cetvelsizdir.

İsmail Saib I 4549 Mesnevî-i Ma'nevî

Müstensih: Sultân Şâh b. Hasan Şâh el-Cüzcânî

Kahverengi meşin kaplı, gömme şemseli, miklepli mukavva cilt. Yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, şirazesı dağılmış, yazı türü ta'lik. Cilt ve yazı boyutu 253x180 mm, 200x133 mm ölçüsünde. Eserin dibace bölümü ile I. cildi bu mecmuada yer almamaktadır.

İsmail Saib II 582 Mesnevî

İstinsah tarihi: Cemadiyelevvel 1029

Kahverengi meşin, şemse ve zencirekli cilt. Cilt ve yazı boyutu 200x127 mm, 147x70 mm ölçüsünde, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, yazı türü nesih, 176 sayfa, 15 satır, çift sütun. Mesnevî'nin üçüncü cildir. Cildin başında (1a-4a) Sultan Veled'in Mesnevî'nin tamamlanması üzerine yazdığı beyitler yer almaktadır. Mesnevî'nin üçüncü cildir.

İsmail Saib II 1063 Mesnevî-i Ma'nevî

Vişneçürüğü renkli meşin kaplı mukavva cilt, 210x140 mm 150x80 mm ölçüsünde, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, 17 satır, çift sütun. Eserin başında mensur bir mukaddime vardır. Eser sondan eksiktir. Mesnevî'nin birinci cildir.

İsmail Saib II 2154 Mesnevî-i Ma'nevî

Kahverengi meşin kaplı, gömme şemseli mukavva cilt. Yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, şirazesı dağılmış, yazı türü nesih, cilt ve yazı alanı boyutu 174x124 mm, 132x93 mm ölçüsünde, 25 satır, dört sütun, mukaddimesi nüshanın başından farklı, Mesnevî'nin birinci cildir. Eser başından ve sondan eksiktir. 38b-39b sayfalarında Mevlânâ ile ilgili rivayetler vardır.

İsmail Saib II 3483 [Muntahab-i Mesnevî]

Şemseli, miklepli, sertabı, sırtı ve deffeleri vişneçürüğü meşin cilt. Yazı rengi siyah, yazı türü nesih kırmızı, cilt ve yazı alanı boyutu 206x121 mm, 138x80 mm ölçüsünde, değişken satırlı, çift sütun, Mesnevî'den alınmış birinci defterin başındaki 200 kadar beyitten ibarettir. 15b-16, 17. sayfalar boştur.

İsmail Saib II 3610 Muntahab-i Mesnevî

İbrâhîm Şâhidî (ö.957/1550)

Sırtı meşin, deffesi ebru kağıt kaplı mukavva cilt. Yazı rengi siyah, başlıklar ve vezinler kırmızı, Arka deffesi düşmüş, son iki yaprak hasarlı, sayfalar kırmızı çizgi cetvelli, yazı türü nesih, cilt ve yazı alanı boyutu 211x153 mm, 152x83 mm ölçüsünde, 26 sayfa, 15 satır, çift sütun, 1a, 3b, 4a'da konuyla ilgili açıklayıcı bilgiler var. Şiirin anlamını içeren Türkçe bir bilgi. Farsça-Türkçe manzum bir sözlüktür. Eser sondan eksiktir. Mesnevî'den seçmelerdir. Tuhfe-i Şâhidî adıyla da bilinir.

Muzaffer Ozak I 152 Muntahab-i Mesnevî

Mütercim: Muhammed b. Hasan Habîb el-Mevlevî

Müstensih: Muhammed Râsîh b. Ahmed eş-Şehîd el-Hâdimî

İstinsah Tarihi: 15 Rebiüssanî 1279

Koyu mavi, kırmızı, sarı renk ebrulu kağıt cilt. Yazı rengi siyah, şirazesı dağılmış. Koyu mavi, kırmızı, sarı renk ebrulu kağıt cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 240x170 mm, 172x90 mm ölçüsünde, 27 sayfa, 20 satır, çift sütun, Mesnevî'den seçilmiş beyitlerin Türkçe çevirileridir.

Muzaffer Ozak I 182 Mesnevî-i Ma'nevî

Yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, 1b-2a sayfaları yıldız, mavi, turuncu renk cetvellerle müzehheb, cetvel içleri yıldız desenli müzehheb, diğer sayfalar mavi cetvelli, yazı türü ta'lik, cilt ve yazı alanı boyutu 240x167 mm, 170x118 mm ölçüsünde, 21 satır, dört sütun, derkenarlarda yer yer Arapça ve Farsça beyitler var. 2a'da Seyyid Muhammed Arife ait 1193 tarihli bir temellük kaydı, eş-Şeyh Abdullah'a ait 1115 tarihli bir temellük kaydı, Zahriyeden önceki yaprakta eser adı, temellük kaydı ve okunamayan bir mühür var. Vişneçürüğü meşin, yıldız köşebentli, zencirekli, deffe içleri ebru kağıt kaplı mukavva cilt. 1b-2a sayfaları yıldız, mavi, turuncu renk cetvellerle müzehheb, cetvel içleri yıldız desenli müzehheb, diğer sayfalar mavi cetvelli.

Muzaffer Ozak I 520 Muntahab-i Mesnevî-i Ma'nevî

Müstensih: Derviş Mustafa Bosnevî

İstinsah Tarihi: Ramazan 1012

Siyah renk meşin kaplı, gömme şemseli, salbekli mukavva cilt. Yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, sayfalarda kırmızı renk çizgili cetvel. Yazı türü ta'lik, cilt ve yazı alanı boyutu 177x110 mm, 126x60 mm ölçüsünde, 18 satır, çift sütun, 1b, 4a, 5a, 6a, 8b, 9a, 10b, 15b, 99b sayfaların derkenarında Arapça, Türkçe ve Farsça beyitler yer almaktadır. Mesnevî'den seçmeler olup 28 makale halinde düzenlenmiştir.

Muzaffer Ozak I 912 Mesnevî-i Ma'nevî

Müstensih: Derviş Mustafa el-Mevlevî el-Bosnavî

İstinsah Tarihi: Şevval 1037

Yazı rengi siyah, konu başlıkları kırmızı, yazı türü nesih, yeşil renk bez kaplı, sırtı meşin mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 193x130 mm, 164x90 mm ölçüsünde, 23 satır, dört sütun, 2b'de yıldız ve değişik renklerle tezhipli serlevha, 2b-3a sayfaları yıldız cetvelli,

diğer sayfalar kırmızı çizgi cetvelli. 50b'de yıldız ve değişik renklerle tezhipli serlevha, 50b-51a sayfaları yıldız cetvelli, diğer sayfalar kırmızı çizgi cetvelli. 94b'de yıldız ve değişik renklerle tezhipli serlevha, 94b-95a sayfaları yıldız cetvelli, diğer sayfalar kırmızı çizgi cetvelli.

Muzaffer Ozak II 347 Mesnevî-i Ma'nevî

Kahverengi meşin kaplı, şemseli, zencirekli ve köşebentli mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 185x137 mm, 144x92 mm ölçüsünde, 17 satır, çift sütun, yazı türü nesih, Mesnevî'nin beşinci cildir.

Muzaffer Ozak II 377 Mesnevî-i Ma'nevî

Kahverengi meşin kaplı, yıldız zencirekli mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 200x134 mm, 167x105 mm ölçüsünde, 25 satır, dört sütun, Mesnevî'nin birinci cildir.

Mustafa Con A 259 Mesnevî

Müstensih: Osmân b. Abdullâh

İstinsah Yeri: Konya (Mevlânâ Türbesi)

İstinsah Tarihi: 28, Rebî'ü'l-evvel 725

Gömme şemseli, sertaplı, şemseli, miklepli, zencirekli, deffe içleri ebrulu kâğıt, deffe dışları siyah meşin kaplı mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 231x156 mm, 198x130 mm ölçüsünde, 31 satır, dört sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı. Cetveller çift kırmızı çizgili. Yazı türü nesih, bazı sayfalarda metne ait ilâveler vardır. Zahriyede Mevlânâ'nın halifesi Husâmeddîn hakkında övgü cümleleriyle, dua cümleleri yer alıyor. el-Hac Ahmed b. el-Hacc Ebû Bekr b. Veliyyüddîn el-Merzifonî adına bir temmellük mührü ve temellük kaydı vardır. Mesnevî'nin diğer beş cildi de bu nüshada yer almaktadır.

Mustafa Con A 680 Mesnevî-i Ma'nevî

Müstensih: Fahrüddîn Muhammed b. Muhammed b. Fahrüddîn Lengerî

İstinsah Tarihi: Zi'l-hicce 877

Yıldız zencirekli, yıldız salbekli, yıldız gömme şemseli, sertaplı, miklebi yıldız zencirekli yıldız gömme şemseli, deffe içleri zer-

efşanlı, deffe dışları kahverengi meşin kaplı mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 165x124 mm, 123-126 x96 mm ölçüsünde, 25 satır, dört sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı. Deffelerden biri kopmak üzere, bazı formlar çıkmış, bazı yerlerde kurt yenikleri var. Yazı türü ta'lik, Mavi zemin üzerine yaldızlı serlevha, ilk sayfa cetvelleri yaldızlı, diğer sayfalardaki cetveller mavi mürekkep. Yazmada Mesnevî'nin 6 cildi bulunmaktadır.

Mustafa Con A 782 Mesnevî

Müstensih: Muhammed Sâdık (Mevlevî).

İstinsah Tarihi: 24 Cumâde'l-evvel 1040

Mor meşin kaplı, mukavva, sertaplı, miklepli, zencirekli, köşebentli ve çiçek motifli cilt. Yazı rengi siyah, başlıklar ve çizgiler kırmızı. Şirazesi dağılmak üzere yer yer su almış. Yazı türü nesih, cilt ve yazı alanı boyutu 257x178 mm, 190x121 mm ölçüsünde, 31 satır, dört sütun, derkenarlarda yer yer beyitler ve açıklayıcı bilgiler var. İlk yaprak eksik olup tamir görmüş, 2. yaprak tamir görmüş, 8 ve 9.yapraklar yıpranmış.

Mustafa Con A 394 Mesnevî

Zencirekli, şemseli, vişne çürüğü meşin kaplı mukavva cilt. Cilt kapaklarından biri kopmak üzere. Cilt ve yazı alanı boyutu 206x149 mm, 148x102 mm ölçüsünde, 25 satır, dört sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı. Cetveller yaldızlı. Yazı türü ta'lik, derkenarda Mesnevî'de geçen bazı kelimelerin Türkçe karşılıkları verilmiştir. Zahriyeden önceki varakta Mevlânâ'nın Konya'ya gelişi, Mesnevî'ye başlaması konusunda Farsça bir bölüm vardır. Yazmanın 47b-48a varakları boştur. Yazma Mesnevî'nin 1-5. ciltlerini içermektedir.

Müteferrik I 234 Mesnevî-i Ma'nevî

İstinsah Tarihi: 25 Muharrem 970

Eser ciltsizdir, cilt ve yazı alanı boyutu 255x177 mm, 190x122 mm ölçüsünde, 25 satır, dört sütun, yazı rengi siyah, başlıklar, şirazesi dağılmış, yazı türü ta'lik, Eserin dördüncü cildinin bir kısmıdır. Eser başından eksiktir.

Üniversite A 171 Mesnevî-i Ma'nevî

İstinsah Tarihi: 949

Salbek şemseli, zencirekli kahverengi meşin kaplı mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 256x175 mm, 192x130 mm ölçüsünde, 25 satır, dört sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, şirazesı dağılmış, yazı türü ta'lik, Cildin arka kapağı ve sırtı yok, ön kapak da kopuk durumda, Dervîş Sâdık'a ait 1017 tarihli temellük kaydı ve Mesnevî'nin dibacesı var. Eser son dan eksiktir.

Üniversite A 172 Mesnevî-i Ma'nevî

Müstensih: Muhammed b. İshak b. İbrâhîm el-Lârendî

İstinsah Tarihi: 721

Kırmızı deri sırtlı, deffesi şemseli köşebentli, zencirekli, miklepli siyah meşin kaplı mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 250x181 mm, 195x132 mm ölçüsünde, 17 satır çift sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, yapraklarda kurt yeniğı var, yazı türü nesih. Mesnevî'nin üçüncü cildir.

Üniversite A 239 Mesnevî-i Ma'nevî

Müstensih: Halîl b. Hâcî hâfız İbrâhîm

İstinsah Tarihi: Zilkade 1197

İstinsah Yeri: Ankara

Ebru kağıt kaplı cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 210x127 mm, 166x87 mm ölçüsünde, 25 satır, dört sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, cetvellerden yazılı kısım kopmak üzere, yazı türü ta'lik, Mesnevî'ye sonradan eklenmiş olan yedinci cildi olup baş tarafında İsmail Ankaravî'nin iki sayfalık Farsça bir önsözü yer almaktadır.

Üniversite A 263 Mesnevî-i Ma'nevî

Müstensih: Dervîş Alf-i Mevlevî

İstinsah Tarihi: 1009

Sırtı kırmızı meşin, müzehhep ve münakkaş salbek, şemseli, zencirekli, miklepli siyah meşin kaplı mukavva cilt. Cilt ve yazı boyutu alanı 192x126 mm, 156x96 mm ölçüsünde, 22 satır, dört sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, yazı türü ta'lik, şirazesı dağılmış, serlevha ve önsöz tamamen müzehhep ve müzeyyen, diğer yapraklardaki cetveller altın yaldızlı.

Üniversite A 419 Mesnevî-i Ma'nevî

Müstensih: Alî b. Muharrem (Konyalı Mevlevî)

İstinsah Tarihi: Muharrem 1060

İstinsah Yeri: Konya

Sırt ve kenarları kahverengi meşin, deffesi müzehheb şekilli, zencirekli, yeşil meşin kaplı, miklepli mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 196x137 mm, 159x100 mm ölçüsünde, 25 satır, dört sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, 1b-2a tamamı müzehheb ve nakışlı, 2b'de serlevha müzehheb ve nakışlı, cetveller müzehheb, yazı türü ne-sih, 1b-2a tamamı müzehheb ve nakışlı, 2b'de serlevha müzehheb ve nakışlı, cetveller müzehheb. Mesnevî'nin birinci cildir.

2) Dîvân-ı Kebîr**İsmail Saib II 2784 [Muntahabât-i Eşâr-i Mevlânâ]**

Müstensih.: Muhammed Tevfik b. El-Hâc Nazmî

İstinsah Tarihi: 12 Cumadelula 1220

Yazı rengi siyah, yazı türü rik'a, cilt ve yazı alanı boyutu 241x167 mm, 211x125 mm ölçüsünde, 12 satır, çift sütun, Mevlânâ Celâluddîn-i Rûmî'nin şiirlerinden seçmelerdir.

Muzaffer Ozak I 1303 Muntahab-i Dîvân-ı Şems

Ebru kağıt kaplı, sırtı ve deffe kenarları kırmızı meşin kaplı, miklepli mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 187x120 mm, 135x75 mm ölçüsünde, 35a-62a, 23 satır, çift sütun, yazı rengi siyah, şirazesini dağılmış, yazı türü ta'lik, Mevlânâ'nın rubailerinden seçmeler var. Derkenarda da Mevlânâ'nın Divan'ından seçmeler var.

Üniversite A 274 Muntahab-i Dîvân-ı Kebîr

Müstensih: Dervîş Mehmed b. Hayrullah

İstinsah Tarihi: 1 Şaban 1063

Şemseli, zencirekli kahverengi meşin cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 200x141 mm, 145x80 mm ölçüsünde, 17 satır, çift sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, bazı formalar çıkmak üzere. Yazı türü ta'lik, Dîvân-ı Kebîr'den seçmelerdir.

Üniversite B 36 Dîvân-ı Kebîr

Müstensih: Halef-zâde Abdullah Bîdil b. Hüseyin

İstinsah Yeri: Gelibolu Mevlevîhanesi

İstinsah Tarihi: Zilkade 1274

Sırtı ve sertabı koyu kahverengi meşin, deffesi kendinden çiçekli koyu nefli kağıt kaplı, miklepli mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 295x183 mm, 168x94 mm ölçüsünde, 23 satır, çift sütun, yazı rengi siyah, yazı türü ta'lik Derkenarda Mevlânâ'nın şiirleri yer almaktadır.

Muzaffer Ozak I 1303 Rubâ'ıyyât

Ebru kağıt kaplı, sırtı ve deffe kenarları kırmızı meşin kaplı, miklepli mukavva cilt. Eser kenarda yazılmıştır. Mevlânâ'nın rubaileri kafiye düzeninde sıralanmıştır. Eser sonndan eksiktir.

Üniversite A 191 Gazeliyyât-i Mevlânâ

Müstensih: Osmân Nûrî

İstinsah Tarihi: 1305

Altınyaldız zencirekli ve çiçek miklepli vişne renkli meşin kaplı mukavva cilt. Kitabın kenarları zerefşanlı. Altınyaldız serlevha, cetveller kırmızı. Mevlânâ'nın Dîvân-ı Kebîr'inden seçilmiş 44 gazeldir.

3) Fîhi mâ-fih**İsmail Saib I 1785 Fîhi mâ-fih**

Müstensih: Seyyid Hasan el-Atâyî

İstinsah Tarihi: 1191

Sırtı ve deffe kenarları meşin, deffeler ebrulu kağıt kaplı mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 214x154 mm, 165x93 mm ölçüsünde, 19 satır, tek sütun, yazı rengi siyah, sayfalar kırmızı cetvelli, yazı türü ta'lik,

İsmail Saib II 519 Fîhi mâ-fih

Müstensih: Süleymân b. Hasan

İstinsah Tarihi: 855

Yeşil renk ciltbezi kaplı mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 178x128 mm, 140x115 mm ölçüsünde, 23 satır, tek sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, şirazesı dağılmış, yazı türü nesih.

Üniversite A 190 Fîhi mâ-fih

Müstensih: Seyyid Osmân Nûrî

İstinsah Tarihi: 1305

Yaldız zencirekli ve çiçek miklepli vişneçürüğü renkli deri kaplı mukavva cilt, cilt ve yazı alanı boyutu 230x135 mm, 160x75 mm ölçüsünde, 21 satır, tek sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, yazı türü nesih, kitabın kenarları zereşanlı. Altınyaldız ve lacivert zemin üzerine müzehhep bir serlevha, ilk 2 yaprak altınyaldızlı cetvel, diğer yapraklar kırmızı cetveller. Bazı yapraklarda düzeltme kelimeleri var. Yer yer de açıklamalar var.

4) Risâle-i Tırâş-nâme

İsmail Saib I 913 Risâle-i Tırâş-nâme

İstinsah Tarihi: 27 Eylül 1203

Sırtı dökülmüş, noktalar kırmızı, yazı türü ta'lik, deffeleri bordo meşin kaplı, zencirekli mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 17-21 satır, çift sütun, 215x150 mm, 187x118 mm ölçüsünde, yazı rengi siyah, 1a-6a arasında el-Mevlevî adına mühürler ve temellük kayıtları, 1197 tarihli bazı notlar, Mesnevî'den nakiller vardır. 8b-25a arası sayfalar derkenarında Mevlânâ, Şâhîdî ve Fuzûlî'den şiirler ve hadis nakilleri vardır.

İsmail Saib II 1171 Risâle-i Tırâş-nâme

240x93 mm, 190x67 mm ölçüsünde, 14 satır, tek sütun, yazı rengi siyah, yazı türü rik'a, tıraşın adabını içeren 75 beyitlik bir Mesnevî'dir. (Mevlânâ'ya nispet edilmektedir).

Muzaffer Ozak I 1303 Risâle-i Tırâş-nâme

Ebru kağıt kaplı, sırtı ve deffe kenarları kırmızı meşin kaplı, miklepli mukavva cilt. Mevlânâ'nın seçme şiirleri var. Derkenarda Mevlânâ'nın şiirlerinin devamı var.

Üniversite A 191 Risâle-i Tırâş-nâme

Müstensih: Osmân Nûrî

İstinsah Tarihi: 1305

Altınyaldız zencirekli ve çiçek miklepli vişne renkli meşin kaplı mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 239x140 mm, 161x78 mm ölçüsünde, 21 satır, çift sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, cetveler kırmızı, yazı türü nesih, Kitabın kenarları zerefşanlı.

5) Âfâk u Enfüs**İsmail Saib II 1171 Âfâk u Enfüs**

240x93 mm, 190x67 mm ölçüsünde, Eser yazma nüshanın 6b-8b sayfaları arasında yer almaktadır. 18 satır, tek sütun, yazı rengi siyah, rika, insanın kainata tekabül ettiğini açıklayan 72 beyitlik kaside tarzı bir eserdir (Mevlânâ'ya nispet edilmektedir ancak eserin Mevlânâ'ya ait olduğu tartışmalıdır).

İsmail Saib II 2600 Âfâk u Enfüs

Ciltsiz, 152x106 mm, 126x71 mm ölçüsünde, eser yazma nüshanın 1b-5b sayfaları arasında yer almaktadır. 17 satır, çift sütun, yazı rengi siyah, şirazesini dağılmış, yazı türü ta'lik.

Üniversite A 191 Âfâk u Enfüs

Müstensih: Osman Nûrî

İstinsah Tarihi: 1305

Altınyaldız zencirekli ve çiçek miklepli vişne renkli meşin kaplı mukavva cilt. Yazı alanı boyutu 239x140 mm, 161x78 mm ölçüsünde, 21 satır, çift sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, cetveller kırmızı, yazı türü nesih, kitabın kenarları zerefşanlı. Altınyaldız serlevha, cetveller kırmızı.

B) Mevlânâ'nın Eserleri ile İlgili Eserler**İsmail Saib I 1750 Şerhu Beyteyni Mesnevî**

Nûruddîn Abdurrahmân b. Ahmed el-Câmî (ö.898/1492)

Siyah renk meşin kaplı, yıldız şemseli, zencirek ve köşebentli, miklepli mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 243x140 mm, 157x80 mm ölçüsünde, eser yazma nüshanın 78b-88b sayfaları arasında yer

almaktadır. 15 satır, tek sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, yazı türü ta'lik Mesnevî'nin ilk iki beytinin şerhidir. Hem manzum hem de mensur olarak şerh edilmiştir.

İsmail Saib I 2433 Şerhu Beyteyni Mesnevî

Nûruddîn Abdurrahmân b. Ahmed el-Câmî (ö.898/1492)

Sırtı ve deffe kenarları meşin, deffeler ebrulu kağıt kaplı mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 201x142 mm, 155x85 mm ölçüsünde, eser yazma nüshanın 61a-65b sayfaları arasında yer almaktadır. 21 satır, çift sütun, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, yazı türü nesih, Mesnevî'nin ilk iki beytinin şerhidir.

İsmail Saib I 2449 Şerhu Beyteyni Mesnevî

Nûruddîn Abdurrahmân b. Ahmed el-Câmî (ö.898/1492)

İstinsah Tarihi: Şevval 998

Eser yazma nüshanın 68a-81a sayfaları arasında yer almaktadır. 15 satır, tek sütun, cilt ve yazı alanı boyutu 168x107 mm|117x60 mm ölçüsünde. Yazı rengi siyah-kırmızı, yazı türü ta'lik. Mesnevî'nin ilk iki beytinin manzum ve mensur şerhidir.

İsmail Saib I 2449 Cezîre-i Mesnevî

Sinânuddîn Yûsuf -i Sîneçâk (ö.954/1547)

İstinsah Tarihi: Safer 997

Eser yazma nüshanın 68a-81a sayfaları arasında yer almaktadır. 15 satır, tek sütun, cilt ve yazı alanı boyutu 168x107 mm, 117x60 mm ölçüsünde, yazı rengi siyah-kırmızı, yazı türü ta'lik, eser, Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden seçilmiş 366 beyittir. "İntihâb-ı Mesnevî" adıyla da bilinir.

İsmail Saib I 381 Şerh-i Du Beyt-i Mesnevî

Müellif: Muhammed-i Lâhicî

Müstensih: Hüseyin Hamdî

Müzehhep çiçek motifli zencirekli, miklepli, siyah meşin kaplı, mukavva cilt. Eser yazma nüshanın 114b-116a sayfaları arasında yer almaktadır. 21 satır, tek sütun, Eser yazma nüshanın 239x169 mm, 184x99 mm ölçüsünde, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, şirazesini dağılmış, sırtı yıpranmış, yazı türü nesih, Mesnevî'den iki beytin şerhidir.

İsmail Saib I 4733 Cezîre-i Mesnevî

Sinânuddîn Yûsuf -i Sîneçâk (ö.954/1547)

Müstensih: İbn Muhammed Muhammed Emîn

İstinsah Tarihi: 1080

Sirt ve sertap kahverengi meşin, deffeleri kağıt kaplı, miklepli mukavva cilt. Eser yazma nüshanın 57b-65b sayfaları arasında yer almaktadır. 25 satır, çift sütun, 205x146 mm, 170x90 mm ölçüsünde, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, yazı türü ta'lik Eser Mesnevî'den 366 beyit seçilerek meydana getirilmiştir.157a'da 1366 tarihli temellük kaydı vardır.

İsmail Saib I 5299 Cezîre-i Mesnevî

Sinânuddîn Yûsuf -i Sîneçâk (ö.954/1547)

Eser yazma nüshanın 1b-4b sayfaları arasında yer almaktadır. 15 satır, çift sütun, cilt ve yazı alanı boyutu 196x130 mm, 130x70 mm ölçüsünde, yazı rengi siyah, başlıklar kırmızı, şirazesı dağılmış, yazı türü ta'lik, Mesnevî'den seçilmiş 366 beyitten oluşan bir eser olup "İntihâb-i Mesnevî" adıyla da bilinir. Eser sondan eksiktir.

İsmail Saib I 963 Muntahab-i Mesnevî-yi Ma'nevî

Müellif: Kâsım-i Envâr (ö.837/1433)

Ciltsiz, 218x133 mm, 142x73 mm ölçüsünde, 14 satır, çift sütun, yazı rengi siyah, şirazesı dağılmış, yazı türü ta'lik, Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden yapılmış seçmelerdir. Eserin sonunda (52b-56a) Kâsım-i Envâr'a ait olması muhtemel olan ve tasavvufî kavramları soru-cevap şeklinde açıklayan bir şiir vardır.

İsmail Saib II 4766 [Şerh-i Mesnevî]

Ciltsiz, cilt ve yazı alanı boyutu 274x200 mm, 210x136 mm ölçüsünde, 23 satır, tek sütun, yazı rengi siyah, Farsça beyitler kırmızı, şirazesı dağılmış, yazı türü ta'lik, Mesnevî'den bir bölümün Türkçe şerhidir.

İsmail Saib II 3103 Şerhu Cezireti Mesnevî

Müellif: Ferid Efendi

Müstensih: Abdurrahmân Nâcim

İstinsah Tarih: 1284

Ciltsiz, cilt ve yazı alanı boyutu 243x157 mm, 151x72 mm ölçüsünde, eser yazma nüshanın 134a-170b sayfaları arasında yer almaktadır. 17 satır, tek sütun, yazı rengi siyah, mısralar kırmızıdır. Şirazesi dağılmış, yazı türü ta'lik. Eserin başı eksiktir.

İsmail Saib II 4497 Cezîre-i Mesnevî

Müellif: Sinânuddîn Yûsuf -i Sîneçâk (ö.954/1547)

İstinsah Tarihi: 24 Şevval 1268

Kahverengi desenli ciltbezi kaplı mukavva cilt. Cilt ve yazı alanı boyutu 195x118 mm, 133x65 mm ölçüsünde, 19 satır, çift sütun, yazı rengi siyah, yazı türü ta'lik, Mesnevî'den seçilmiş 366 beyitten oluşan bir eser olup "İntihâb-i Mesnevî" adıyla da bilinir.

Muzaffer Ozak II 171 Cevâhir-i Mevlevî ve Leâlî-yi Mesnevî

Müstensih: Mevlânâ Ebâ Bekr eş-Şâfî

Şemseli salbekli, köşebentli, zencirekli kırmızı meşin kaplı mukavva cilt, defne işleri ebru kağıt kaplı. Kitap, Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden seçme beyitlerden oluşmaktadır. Kitabın son babı eksiktir. Yazarın adı kaynaklardan tespit edilemedi.

Muzaffer Ozak I 112 Terceme-i Mesnevî Tercemân-ı Manevî

Müstensih: Muhammed eş-Şâkir bin es-Seyyid Ahmed

İstinsah Tarihi: 3 Receb 1251

Şirazeli, miklebi kopuk, sırtı ve kenarları siyah meşin üzerine kağıt yapıştırılmış mukavva bir cilt içindedir. Eser üç cilttir. 1b-117b arası birinci cilt, 117b-221a arası ikinci cilt, 221a-359b arası üçüncü ciltten oluşmaktadır.

Muzaffer Ozak I 114 Cezîre-i Mesnevî

Müellif: Sîneçâk Yûsuf Dede (ö.954/1547)

Müstensih: es-Seyyid Muhammed Arif

İstinsah Yeri ve Tarihi: Erzincan 17 Rebiulevvel 1264

Yaldızlı zencirekli vişnegürüğü meşin kaplı mukavva cilt. Yaldız tezhipli serlevha, sayfalar kırmızı çizgi cetvelli. 114a, 12. satırdan sonrası sağ deffe içinde kitabın ve yazarın adı ile iki beyit var. Zahriyeden önceki yaprağın ön yüzünde "Muhammed Ariffi"ye ait temellük mührü vardır.

Muzaffer Ozak I 1156 Şerh-i Ebyât-i Mesnevî

Muhammed Lâhicî Nûrbahşî

Müstensih: Şihâbeddîn b. Hamza-i Gîlânî

İstinsah Tarihi: 17 Rebiü'l-evvel 984

Vişneçürüğü meşin kaplı, gömme şemseli, zencirekli, sırtı bez kaplı miklepli mukavva cilt. Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden birkaç beytin şerhidir.

Muzaffer Ozak I 282 Şerh-i Cezîre-i Mesnevî

Bağdadlı 'İlmî Dede

İstinsah Tarihi: Şevval 1134

Zencirekli, şemseli, kahverengi meşin kaplı mukavva bir cilt. Şerh-i Ba'zi Ebyat-i Mesnevî, Lemahât-i Lema'âti'l-bahri'l-manevî adıyla da bilinmektedir. Eserin 265a yaprağında Ceziretü'l-mesnevî ve Lemahât-i Lema'âti'l-bahri'l-manevî adlarının ikisi de geçmektedir. 265b-267b arasında Min Kelami Seyyid Seyfullah başlıklı Hz. Ali'den söz eden bir manzume, yine 276b'de "Tarih-i Viladet-i oğlum Ahmed" 1135 tarihli bir manzume vardır.

Muzaffer Ozak I 541 Şerh-i Cezîre-i Mesnevî

Müstensih: Dervîş Muhammed Şemsü'd-dîn

İstinsah Yeri: Kasım Paşa Mevlevîhanesi

İstinsah Tarihi: Muharrem 1245

Miklepli, sırtı ve kenarları vişne çürüğü meşin, ebru kağıt kaplı mukavva cilt. Serlevha altın yaldızlı olup, ilk iki yaprakta yazı alanı yaldızlı diğer yapraklarda kırmızı cetvelle çevrilmiştir. Şeyh Galib'in Yûsuf-ı Sineçâk tarafından Mesnevî'den aralarında anlam bakımından münasebet düşünülerek seçilen ve bir Mesnevî seçkisi olan Cezire-i Mesnevî'ye yazdığı şerhidir.

Muzaffer Ozak I 568 Şerh-i Beyteyn-i Mesnevî

Nûruddîn Abdurrahmân b. Ahmed el-Câmî (ö.898/1492)

Sarı renk kağıt kaplı, deffe kenarları ve sırtı meşin kaplı mukavva cilt. Mevlânâ'nın Mesnevî'sinin ilk iki beytinin manzum ve mensur olarak şerhidir.

Muzaffer Ozak I 601 Şerh-i Beyteyn-i Mesnevî :

Nûruddîn Abdurrahmân b. Ahmed el-Câmî (ö.898/1492)

Şirazeli, miklepli, sertabı vişneçürüğü meşin, ebru kağıt kaplı mukavva cilt. Mevlânâ'nın Mesnevî'sinin ilk iki beytinin mensur ve manzum şerhidir. İlk iki yaprakta Farsça iki beyit, 1206 tarihli Derviş Halil'e ait temellük kaydı, es-Seyyid Ahmed el-Mevlevî'ye ait temellük mührü, okunamayan bir mühür, "Şerh-i Şuruti's-salat" adlı eserden abdest, israf ve aşure ile ilgili bir nakil vardır.

Muzaffer Ozak II 657 Şerh-i Mesnevî

Muhammed Sa'îd b. Muhammed Mustafa-i Köstendili

İstinsah Tarihi: 7 Şevval 1198

Gömme şemseli, zencirekli, miklepli kahverengi deri cilt. 1b-2a arası müellif tarafından yazılan mukaddimedir. Şerh 1b'den başlamaktadır. Yazar mukaddimeden Şem'i Şerhi'nin sadece II. cildini özetlemiştir. Eser Şem'î Şem'u'llah'ın 6 ciltlik Mesnevî şerhinin III. cildinin özetlenmiş şeklidir. Yazar ketebe bölümünde Ali Çavuş-zade lakabıyla tanıdığını ve Nakşî Şeyhi olduğunu bildiriyor.

Muzaffer Ozak II 95 Cevâhir-i Mevlevî ve Leâfî-yi Mesnevî

Mevlânâ Ebû Bekir eş-Şâşî

Müstensih: Abdulganî Gedâyî

İstinsah Tarihi: 893

1b-8b sayfaları arası cetvel, diğer sayfalar cetvelsiz. Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden seçmeler olup 63 baba ayrılmıştır.

Mustafa Con A 368 [Magz-i Mesnevî Şerhi]

Kendinden desenli bordo bez kaplı mukavva cilt. Serlevha müzehlep ve altın yaldızlı, cetveller yaldızlı, kırmızı ve siyah çizgili. Bazı satır altları kırmızı çizgili, son yaprak tezhipli. Yazarı konusunda herhangi bir bilgiye ulaşılamadı. İlk yapraktan önce bir boş yaprak vardır. Cildin üzerinde yaldızlı olarak Arap harfleriyle "Mesnevî-i Şerîf'den 18 beytin tercemesi" ibaresi ile ön deffenin içinde Arap harfleriyle "Magz-i Mesnevî Şerhi" ibaresi (yeşil renkli) vardır. 17b'de Mustafâ Şerîf adına temellük kaydı vardır.

Mustafa Con A 401 Cezîre-i Mesnevî

Yûsuf-ı Sîne-çâk (ö.954/1547)

Müstensih: el-Hac Es-Seyyid Ömer el-Buhârî

İstinsah Tarihi: 1276

Yaldız zencirekli ve nokta süslemeli, miklepli, ciltbentli, vişne rengi meşin kaplı mukavva cilt. 1b'deki serlevhada Mevlevî sikkesi ile çiçek ve yaprak desenli süsleme var, çerçeveler yaldızlı. Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden Yûsuf-ı Sîneçâk'ın seçtiği beyitler. Başlıktan eserin "İntihâb-ı Mesnevî" adıyla da anıldığı anlaşılıyor. Eserde iki ayrı yerde ketebe kaydı vardır.

Mustafa Con A 662 Evrâd (Evrâd-ı Kebîr ve Evrâd-ı Sağîr)

Yaldızlı yapıştırma şemseli; miklepli; yaldız cetvelli, zencirekli ve salbekli kahverengi meşin kaplı mukavva cilt. Müzehhep, müzeyyen bir serlevha; cetveller ve duraklar yaldızlı, sure sonları yaldızlı. 1b-16a'da Evrâd-ı Kebîr, 16a-22a'da Evrâd-ı Sağîr yer almaktadır.

Müteferrik I 181 Lübb-i Lübâb-i Ma'nevî İntihâb-i İntihâb-i Mesnevî

Hüseyin b. Alî el-Beyhakî el-Vâiz el-Kâşifî (ö.910/1500)

Kahverengi meşin kaplı, gömme şemseli ve salbekli mukavva cilt. Hüseyin Vâiz-i Kâşifî'nin Mevlânâ'nın Mesnevî' isimli eserinden yaptığı özetin özetidir. Zahriyeden önceki iki yaprakta eserin içindeki yer almaktadır. Ayrıca eserin bazı sayfalarında ve ketebe kaydında güve yeniği olduğundan okunamıyor.

Müteferrik I 324 [Şerh-i Ba'zı Ebyât-ı Mesnevî]

Sırtı siyah meşin, kendinden desenli bez kaplı mukavva cilt. Yazarı bilinmemektedir. Kitabın başına "Yazıcızade"ye ait olduğu kaydı düşülmüştür. 62b-64a sayfaları arasında çeşitli Mesnevî beyitlerinin Farsça ve Türkçe şerhleri var. 64b'de "Vaziyet-i Mevlânâ" başlıklı Arapça metin var (5. satır). 65a'da yine Mesnevî'den iki beytin şerhi var. 65b-74a arasında çeşitli manzum, mensur alıntılar var.

Müteferrik I 324 Şerh-i Ebyât-i Arabî-yi Mesnevî

Sırtı siyah meşin, kendinden desenli bez kaplı mukavva cilt. Kitabın başında "Ağa-zâde"nin eseri olduğu notu düşülmüştür. Mesne-

vî'nin 4. defterindeki Arapça beyitlerin eserini 6. defterdeki beyitlerin şerhinden sonra yer almıştır. 88b-90b arasında kitapla ilgili olmayan "Zikr-i Silsile-i Telkin" adıyla Türkçe bir metin yer alıyor. 89a'da "Muhammed Pârsâ" ibareli mühür, 93a-94a arasında Mevlânâ ve Mevlevîlerle ilgili Farsça bir anekdot, 94b-95b arasında Mevlânâ'nın şeceresi var.

Müteferrik I 50 Lugat-i Mesnevî-yi Şerîf

Ebrulu kağıt kaplı, sırtı ve deffe kenarları meşin kaplı, miklepli mukavva cilt. Mesnevî'de geçen bazı kelime ve ibarelerin açıklamalarına dair bir lugattir. Eserin yazarı belli değildir.

Müteferrik II 96 Şerh-i Mesnevî

Sol deffe kenarları kahverengi meşin, deffe ebrulu kağıt kaplı mukavva cilt. Eserin başı ve sonu eksiktir. Eserin hangi Mesnevî parçası olduğu ve manzum Türkçe şerhi yazanın kim olduğu anlaşılamaştır.

Muzaffer Ozak I 14 Cezîretü'l-Mesnevî

Yûsuf Mevlevî, Sîneçâk (ö.954/1547)

Sırtı bordo meşin kaplı, deffeleri kahverengi meşin kaplı, şemseli, zencirekli, karton cilt. Sayfa cetvelleri çizgi ve bordur halinde siyah, beyit ve sütun cetvelleri noktalar, çizgiler kırmızı. Mesnevî'den seçilen 360 beyit vardır.

Muzaffer Ozak I 541 Şerh-i Cezîre-i Mesnevî

Muhammed Es'ad (Şeyh Gâlib)

Müstensih: Dervîş Muhammed Şemsüddîn

İstinsah Yeri: Kâsım Paşa Mevlevîhânesi

İstinsah Tarihi: 1245

Şeyh Gâlib'in Yûsuf-ı Sîneçâk tarafından Mesnevî'den aralarında anlam bakımından ilişki düşünülerek seçilen ve bir Mesnevî seçkisi olan Cezîre-i Mesnevî'ye yazdığı şerhtir.

Universite A 167 Şerh-i Cezîre-i Mesnevî

Müstensih: Ali İlmî Dede

Sırtı meşin, kırmızı mukavva cilt. Metin içindeki bazı beyitlerin kime ait olduğu hakkında bilgiler var. Eserin son kısmında şarih olarak "Ahmed Mekkî Efendi" ismi zikredilmektedir.

C) Mevlevîlikle İlgili Eserler

İsmail Saib I 49 İşk-nâme

Bahâuddîn Sultân Veled (ö.716/1312)

Aynı eser Mevlânâ'ya da isnad olunmaktadır.

İsmail Saib I 5031 Tuhfetü'l-Uşşâk

Halîlî el-Mevlevî

İstinsah Tarihi: Cemadiyelula 880

Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden etkilenecek kaleme alınan manzum bir eserdir. 10a-18b arası sayfalarda da müellife ait Mesnevî tarzı şiirler vardır.

İsmail Saib I 5303 Gülşen-i Tevhîd

Şâhidî İbrâhîm b. Sâlih el-Muğlavî (ö.957/1550)

İstinsah Tarihi: Ramazan 932

Şâhidî'nin Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden seçtiği 600 beyite beşer beyit ekleyerek beyit sayısını 3000 beyte çıkardığı bir eserdir.

İsmail Saib I 68 [Risâle-i Tasavvuf]

Risâlenin başında Mevlânâ'dan Farsça bir beyit alınmış olup Esma-i Husna ile nücüm arasındaki irtibatı içeriyor.

İsmail Saib I 923 Kâşifü'l-Esrâr

Gülşenî-i Zarîfî

Müstensih: Muhammed Recâf el-Mevlevî

İstinsah Tarihi: 25 Kanun-i Sanî 1319

Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden ilk beyitlerin şerhidir.

İsmail Saib I 923 Tuhfetü'l-uşşâk

Halîlî el-Mevlevî

Müstensih: Muhammed Recâf b. İsmâîl Râûf el-Mevlevî

İstinsah Tarihi: 10 Mayıs 1320

Mevlânâ'nın Mesnevî'sinin ilk beyitlerinin şerhidir.

İsmail Saib II 612 Şerh-i Manevî-yi Şerîf

Ömer Rûşenî (Dede) (ö.892/1487)

İstinsah Tarihi: Rebiussanî 1288

İbrahim Gülşenî'nin Mevlânâ'nın Mesnevî'sine nazire olarak yazdığı Ma'nevî-yi Şerîf" adlı eserinin aynı tasavvuf koluna mensup Ömer Rûşenî tarafından yapılmış şerhidir.

İsmail Saib II 1510 Gülşen-i Tevhîd

Şâhidî İbrâhîm b. Sâlih el-Muğlavî (ö.957/1550)

İbrahim Şâhidî'nin Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden seçtiği 600 beytin aralarına beşer beyit ekleyerek oluşturduğu 3000 beyitlik bir eserdir. Eser başından eksiktir.

İsmail Saib II 2371 Mevlevî-nâme

Şeyh Alî Efendi

Mevlevîlik hakkında bir Mesnevîdir. Ahmed-i Buharî Dergah-ı Şerifi post-nişini Şeyh Ali Efendi'nin eseridir.

İsmail Saib II 3764 Gülşen-i Tevhîd

Şâhidî İbrâhîm b. Sâlih el-Muğlavî (ö.957/1550)

İbrahim Şâhidî'nin Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden seçtiği 600 beytin aralarına beşer beyit ekleyerek oluşturduğu 3000 beyitlik bir eserdir.

Muzaffer Ozak I 1215 Ney-nâme

Ömer Rûşenî (Dede) (ö.892/1487)

Eser, Mevlânâ'nın Mesnevî'sinin ilk beyitlerinin tercümesi mahiyetinde beyitlerle başlar ve ney ile aşık ilişkisi, neyden maksat, aşk, hû gibi konulardan bahseder. Eserden sonra şairin gazel ve kasideleri alfabetik sıraya göre yazılmıştır.

Muzaffer Ozak I 1215/III Türkçe Çoban-nâme

Ömer Rûşenî (Dede) (ö.892/1487)

İstinsah Tarihi: 880

Eserde, Hz. Musa ile çoban hikayesi anlatılmaktadır. Eser 517 beyittir. Eser, Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden çeviridir.

Muzaffer Ozak I 1308 Kıssa-i Şâh u Kenîzek

Aga-zâde Muhammed Dede

İstinsah Tarihi: 1233

Mevlânâ'nın Mesnevî'sinin I. cildindeki "Şah u Kenîzek" kıssasının şerhidir.

Muzaffer Ozak I 1310 Gülşen-i Tevhid

Şâhidî

Şâhidî'nin Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden seçtiği 600 beytin aralarına beşer beyit ekleyerek yazdığı tasavvufi içerikli eseridir.

Muzaffer Ozak I 455 Şerh-i Mısrâ

Müstakîm-zâde Süleymân Sa'düddîn

Mevlânâ'nın "علم حق در علم صوفى كم شود" mısraının şerhidir.

Muzaffer Ozak I 509 Gıdâ-yı Rûh

La'lî-zâde Abdü'l-bâkî Efendi

"Derviş Muhammed Mevlevî", "Muhammed Nuruddin, 1203" adlarına temellük kayıtları şahıs mührü, çeşitli beyitler bulunmaktadır. Ruhun olgunlaşması için gerekli şeyler ayet, hadis ve Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden alınan örnekler ve çeşitli tasavvufi hikayelerle örülerek anlatılmıştır. Tasavvufi bir eserdir. Eserin baş kısmındaki iki yaprakta çeşitli Türkçe ve Farsça şiir ve beyitler bulunmaktadır. Eserin son kısmındaki iki yaprakta ise çeşitli tarihler, beyitler ve bir Farsça kaside bulunmaktadır. Ayrıca son yaprağın yarısı kesilmiştir.

Muzaffer Ozak I 810 Mecnû'a-i Eş'âr

Mevlânâ hakkında yazılmış bir Mesnevî (Bu Mesnevî şu başlıkları içermektedir: Hikâyet-Aşk-ı Monla -Kerâmet-i Monla -Hikâyet-i Ruhbân -Kerâmet-i Monla -Hikâyet -Hikâyet-i Ruhbân-ı Diğer - Ziyâfet-i Sultan Hikâyet-i Şem' -Hikâyet-i Sayyâd)

Muzaffer Ozak I 879 Ma'nevî

İbrahim b. Muhammed b. İbrahim Gülşenî

Gülşenî'nin Mevlânâ'nın "Mesnevî"sine nazire olarak yazdığı manzum eseri olup sondan eksiktir.

Muzaffer Ozak I 902 Gülşen-i Tevhîd

Şâhidî

Müellif hattı, 927 Şahidî'nin Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden seçtiği beyitlere beşer beyit daha ekleyerek aynı konuda kaleme aldığı eserdir. Müellifin kendi el yazmasıdır. (87a). 87b'de Türkçe bir şiir, 88. Yaprakta da Türkçe şiirler vardır.

Muzaffer Ozak II 204, [Mesnevî Şerhî]

Eser, Mevlânâ'nın Mesnevî'sinin 1. cildinin Türkçe şerhidir. Şerh, 1.cildin "Dâstân-ı Padşah-ı Yehûd ki Nasranîyan-râ mi-geşt Ez-behr-i ta'assub-i millet-i hod" başlıklı bölümden başlamaktadır. Yazmanın 1a-10b varaklarının ebatları küçüktür.

Muzaffer Ozak II 415 Ukûdü'l-lu'lu'yye**fî Tarîki's-Sâdeti'l-Mevlevîyye Şerhi**

- Müstâkîm-zâde Süleymân Sa'du'd-dîn

Müstensih: Muhammed Şemsuddîn Dede b. Şeyh Alî

Telif Tarihi: 1182

İstinsah Tarihi: 27 Şaban 1239

Eser Abdülğani Nablusi'nin 'Ukûdü'l-lu'lu'yye fi-Tarîki's-sâdeti'l-Mevlevîyye adıyla 1096'da yazdığı eserin Müstakimzade Süleyman Sa'deddin tarafından yapılan Türkçe tercüme ve şerhidir. Nablusi tarafından 1096'da telif edilen eserin tercümesi Müstakimzade tarafından 1182'de tamamlanmıştır. Eserin adı 1b'de "Risale-i Abdulğani Nablusi" şeklinde kayıtlıdır.

Muzaffer Ozak I 791 Lübb-i Lübâb-i Ma'nevî

Kemâluddîn Hüseyin b. Alî el-Vâiz el-Kâşifî (ö.910/1504)

Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden yapılan bir özettir. Eser-baştan eksiktir. 1b sayfası boş bırakılmış olup 2a'dan başlanmıştır. 227a-230b arası Zülalî'nin Mesnevî'sinden bir alıntı yer alır. Vecdî'nin gazelleri vardır.

Muzaffer Ozak I 916/II Dâsitân-ı Kesikbaş

Kirdeci 'Alî,

Müellifin Türkçe bir Mesnevîsidir. Kirdeci 'Ali'nin dinî-destanî bu Mesnevîsi, "Gazavât-ı 'Ali" türünden bir eser olup müellif, bu eserinde Mevlânâ'dan da bahsetmektedir.

Muzaffer Ozak II 7 Şerh-i Kasîde-i Mîmiyye-i Mevlânâ

Abdullah Selâhuddîn el-Uşşâkî (ö.1196/1781)

Telif Tarihi: 1176

Mevlânâ'ya ait redifli kasidenin şerhidir.

Mustafa Con A 290 Gülşen-i Tevhîd

Şâhidî İbrâhîm Dede

İzzetî b. Hızır el-Şûşterî, 1 Şabân 1002, Şâhidî'nin Mevlânâ'nın Mesnevî'sinden seçtiği 600 beyte beşer beyit ekleyerek 3000 beyitlik eseridir.

Mustafa Con A 299 Tuhfetü'l-Behiyye fi't-Tarîkati'l-Mevleviyye

[Kösec Ahmed Dede]

Arapça bir eserdir.

Mustafa Con A 527 Terceme-i Menâkıb-ı Sevâkıb-ı Mevlânâ

Dervîş Mahmûd-ı Mesnevî-hân

İstinsah Tarihi: 1 Zi'l-ka'de 998

"Menâkıb-ı Hazret-i Mevlânâ ve nefa'nâ bi-şefâ'atihî âmîn" yazısı; DTCF Kütüphanesi demirbaş kaydı, Mustafa Con kütüphanesi mührü ve DTCF Kütüphanesi demirbaş kaydı zahriyeden önceki yapıda da vardır. Eser, Abdulvehhâb b.Muhammed El-Hemedânî'nin "Menâkıb-ı Sevâkıb-ı Mevlânâ" adlı eserinden Türkçeye tercüme edilmiştir.

Mustafa Con A 772 Mesnevî'nin İlk On Sekiz Beytinin Şerhi

Seyyid Dervîş Muhammed

Bu eserin başında "Kitâb-ı Tarîkat-nâme-i Hazret-i Mevlânâ" ibaresi varsa da Mesnevî'nin ilk 18 beytinin Türkçe şerhidir.

Muzaffer Ozak I 41 Menâkıb-ı Mevlânâ Celâlüddîn-i Rûmî

Sipehsâlâr Ferîdûn b.Ahmed

İstinsah Tarihi: 8 Ramazan 1310

Mevlânâ'nın menkıbelerini konu alan Farsça yazılmış bir eserdir. Zahriyeden önceki sayfada Veled Çelebi'den iki beyit kaydedilmiştir. Kitap içinde Mevlevî Şeyhi Nazif'in fotoğrafı vardır. Kitabın sonunda adı ve yazarı belli olmayan tasavvufî bir risale vardır (46a-48b). Ketebe kaydında müstensih bu nüshayı Bahariye Mevlevîhanesi şeyhi Hasan Efendi'nin emriyle istinsah ettiğini bildiriyor.

Müteferrik I 173 Tezkire-i Şu'ârâ-yı Mevleviyye

Esrâr Dede

Müstensih: İhsân Mahvî el-Mevlevî

İstinsah Tarihi: 12 Rebiü'l-evvel 1331

Esrar Dede'nin Mevlevî şairlerinin biyografilerinden oluşan bu meşhur eserine müstensih zaman zaman ilavelerde bulunmuş; bazen de esere ait nüsha farklarını göstermiştir. Müstensih ketebe kaydında bir eseri Yenikapı Mevlevîhanesi muhibbanından Ahkarî mahlaslı Zühdî Beg'in hattıyla yazılmış bir nüshadan istinsah ettiğini kaydediyor.

Müteferrik I 50/III Menâkibu'l-'Arifin ve Merâtibu'l-Kâşifin

Ahmed Eflâkî (ö.761/1360)

Müstensih: Mûsâ b. Mûsâ

İstinsah Tarihi: Ramazân 871

Mevlânâ Celâluddîn-i Rûmî'nin menkıbelerini içermektedir.

Üniversite A 246 Nisâbu'l-Mevlevî

Şeyh İsmâil Ankaravî (ö.1041/1631)

Müstensih: Dervîş Abdullah el-Mevlevî el-Ankaravî

Üniversite A 259 Câmî'u'l-Âyât

İsmâil el-Ankaravî (ö.1041/1631)

Müstensih: İbrâhim b. Mustafâ

İstinsah Tarihi: 6 Muharrem 1065

Eser, "Câmî'u'l-Ayât fi-Şerhi mâ Vâka'a fi-Kitâbi'l-Mesnevî mine'l-Âyât ve'l-Ehâdis ve'l-Ebyât" adıyla da bilinir. Mevlânâ'nın Mesnevî'sinde geçen ayet, hadis ve Arapça beyitlerin şerhidir.

Üniversite A 161 et-Tuhfetü'l-Behiyye fî't-Tarîkati'l-Mevlevîyye

Kösec Ahmed Trabzonî (öl. 1195)

Müstensih: Mehmed Su'ûd el-Mevlevî

İstinsah Tarihi: 22 Zi'l-ka'de 1343

Müellif Ahmed Dede Efendi et-Trabzonî adıyla da bilinmektedir.
Dili Arapçadır.

Üniversite A 209 Durru'l-Berzahi'l-Ma'nevî fî Esrâri'l-Ahrufi'l-Matbahi'l-Mevlevî

Abdulganî b. Muhammed Alî el-Mevlevî

Sırtı kırmızı meşin, deffeleri turuncu desenli kağıt kaplı mukavva cilt. Dili Arapçadır. Mevlevîlikte mutfak terbiyesiyle ilgili bir eserdir.